

Kohtujurist M. Bobeki hinnangul võib äriühing, kes leiab, et tema isikuõigusi on rikutud teabe avaldamisega internetis, pöörduda selle liikmesriigi kohtusse, kus on tema huvide kese, ja nõuda kogu väidetava kahju hüvitamist

Internetis levitatavat laimu puudutavate nõuete puhul saab äriühingu maine kõige tuntavamalt kahjustada tõenäoliselt selles paigas, kus on selle äriühingu huvide kese

Bolagsupplysningen OÜ on Eestis, Tallinnas asuv äriühing, kelle majandustegevus toimub valdavalt Rootsis. Ta kanti Rootsi kaubanduskoja Svensk Handel AB veebilehel peetavasse nn „petmise ja kelmusega“ tegelejate musta nimekirja. Vastuseks kogunes veebilehele üle 1000 kommentaari. Äriühing pöördus Rootsi kaubanduskoja vastu Eesti kohtusse. Ta palus, et Eesti kohus kohustaks kostjat musta nimekirja kanne ja avaldatud kommentaarid veebilehelt eemaldama. Samuti nõudis ta 56 634,99 euro suuruse hüvitise väljamõistmist tema ettevõttele tekitatud kahju eest.

Riigikohtul (Eesti) tekkis toimivas kassatsioonimenetluses küsimus, kas see vaidlus kuulub liidu õiguse¹ kohaselt Eesti kohtute alluvusse. Laiemalt võttes annab see kohtuasi Euroopa Kohtule võimaluse selgitada kohtualluvuse eeskirju internetis avaldatud teabega mainele tekitatud kahju puhul.

Liidu õiguses ette nähtud rahvusvahelise kohtualluvuse üldeeskirja kohaselt tuleb hagi kostja vastu esitada kostja elu- või asukoha järgi, mis käesoleval juhul on Rootsis². Bolagsupplysningen OÜ tugineb aga erandile sellest üldeeskirjast, mis võimaldab esitada hagi selles liikmesriigis, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda³. See on valikulise kohtualluvuse eeskiri.

Euroopa Kohus on varem leidnud, et füüsiliste isikute hagide puhul on koht, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda, see liikmesriik, kus on selle isiku „huvide kese“⁴. Huvide keskmel põhinev valikulise kohtualluvuse eeskiri võimaldab hagejal esitada hagi kõigis teistes liidu liikmesriikides kantud kahju eest ühe liikmesriigi kohtule. Vastupidisel juhul tuleks tal pöörduda ükskhaaval iga asjassepuutuva liikmesriigi kohtusse.

Bolagsupplysningen OÜ palub Eesti kohtul kohaldada huvide keskmel põhinevat valikulise kohtualluvuse eeskirja juriidilisele isikule. Bolagsupplysningen OÜ väitel on tema huvide kese Eestis, kuigi tema äritegevus toimub Rootsis. Ta põhjendab seda asjaoluga, et tema juhtorganid, majandustegevus, raamatupidamine, tootearendus ja personaliosakond asuvad selles liikmesriigis ja tema tulu kantakse Rootsist sinna üle.

Tänases ettepanekus leiab kohtujurist Michal Bobek, et juriidiline isik, kes väidab, et tema isikuõigusi on kahjustatud internetisuga, võib esitada nõude kogu tekitatud kahju osas selle liikmesriigi kohtule, kus on tema huvide kese.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (uuesti sõnastatud) (ELT 2012, L 351, lk 1).

² Määruse nr 1215/2012 artikli 4 lõige 1.

³ Sealsamas, II peatüki 2. jao artikli 7 punkt 2.

⁴ Kohtuasi [C-509/09](#), eDate Advertising, vt ka pressiteade [Nr 115/11](#)

Kohtujurist on seisukohal, et juriidilistel isikutel võib olla õigus oma isikuõiguste kaitsele. Veelgi olulisem on aga, et juriidiliste isikute hea nimi ja maine on liikmesriikides kaitstud mitte ainult põhiõigusena, vaid üha enam ka seaduste tasandil. „Lihtsate“ lepinguvälise kahju nõuete puhul peavad liidu õiguses leiduma vastavad kohtualluvuse eeskirjad, mis võimaldavad kindlaks teha, millisele kohtule allub selline nõue, nagu on esitatud põhikohtuasjas.

Kohtujurist lisab, et ei ole ühtegi arvestatavat põhjust, miks kohtualluvuse eeskirju tuleks kohaldada erinevalt olenevalt sellest, kas hageja on füüsiline või juriidiline isik. Ta leiab, et selline eristamine põhineks eeldusel, et füüsiline isik on menetluse „nõrgem pool“ võrreldes juriidilisest isikust kostjaga. Kohtujuristi hinnangul on see eeldus interneti tõttu täielikult muutunud, võttes arvesse, kui lihtne on füüsilistel isikutel internetis teavet avaldada.

Järgmiseks leiab kohtujurist, et internetis avaldatud laimu puhul on paik, kus kahju tekkis, tõenäoliselt seal, kus isiku mainet kõige tugevamalt kahjustati. Laimu puhul on see paik vaidluse tõeline kese, mis omakorda on tõenäoliselt paik, kus on selle (füüsilise või juriidilise) isiku huvide kese.

Juriidiliste isikute huvide keskmee kindlaksmääramisel on kohtujuristi hinnangul olulised tegurid tema peamine äri- või muu majandustegevus, mille saab kõige täpsemalt kindlaks määrata käibe kaudu või klientide või muude ärikontaktide arvu kaudu. Kohtujuristi hinnangul võib juriidilise isiku asukohta arvesse võtta, aga kui juriidilisel isikul selles liikmesriigis mingit majandustegevust ei toimu ja tal puudub seal käive, ei saa sellel alusel määrata seda paika tema huvide keskmeks. Kohtujurist mõnab, et füüsilistel ja juriidilistel isikutel võib olla rohkem kui üks huvide kese, aga hageja ülesanne on valida välja liikmesriik, kus ta otsustab hagi esitada. Kui ta on valiku teinud ja kuni asja menetlus on pooleli, ei saa ta mujal hageda.

Lõpuks leiab kohtujurist, et kohtul, kelle alluvusse asi kuulub, on täielik pädevus otsustada kogu väidetava kahju ja kohaldatavate õiguskaitsevahendite üle, sealhulgas – nagu käesoleval juhul – ettekirjutuse üle vaidlusaluse teabe ümberlükkamiseks ja eemaldamiseks.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on siseriikliku kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle esitamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎(+352) 4303 3127